

Voorouders

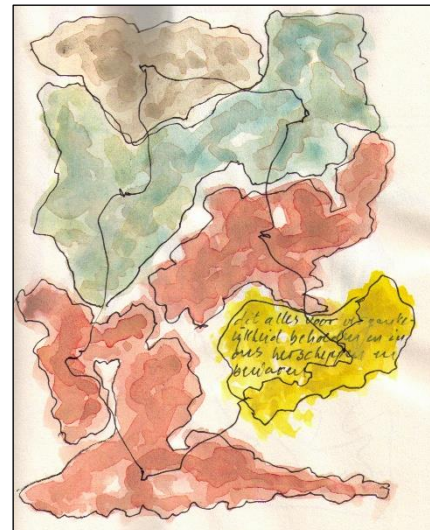
In vroeger tijden speelden voorouders een belangrijke rol, het nest waar je uit kwam, je thuis, je geschiedenis. Alsof de geest daarvan door je aderen bleef stromen. Tegenwoordig is dat allemaal veel losser en vrijer. Afkomst is al lang niet meer allesbepalend voor iemands levensloop, doorslaggevend zijn talent en ambitie. Wij zijn mensen zonder geschiedenis geworden. De lijnen die je verbinden met het verleden zijn dun of geheel uit zicht verdwenen.

Maar klopt dat beeld wel? Hoeveel van mijn ouders en mijn familiehistorie werkt nog door in mij, en in mijn broers en zus? Zijn er geen houdingen, eigenschappen, manieren van doen te onderscheiden die zijn terug te leiden op onze voorgeschiedenis? Ik denk het wel.

Ik kom uit een geslacht van kleermakers. Mijn vader was 'snijder', zijn vader ook, en verder terug: allemaal kleermakers. Ook mijn moeder was de dochter van een kleermaker, die weer de zoon was van een kleermaker. Allemaal kleine ondernemers, middenstanders. Ze moesten het hebben van hun vakmanschap en hun contacten in het dorp. Wij kinderen werden geacht oppassend te zijn, alleen al om de klandizie niet te verstoren.

Vroeger waren mensen veel meer standsbewust dan nu. In het dorp waar ik vandaan kom had je boeren, arbeiders, middenstand en notabelen. Wij behoorden tot de middenstand. En zoals na de oorlog overal gold: kinderen moesten het beter krijgen dan hun ouders. We moesten leren, studeren en ons best doen, om boven de eigen stand uit te stijgen. Ogenschijnlijk is dat ook gelukt. Wij zijn groter gaan denken, hebben onze vleugels verder uitgeslagen dan onze ouders voor denkbaar hielden. Toch ben ik voor mijn gevoel mijn hele leven een middenstander gebleven, een kleine ondernemer, net als mijn vader en mijn grootvaders.

Dat zit hem in tamelijk onbenoembare dingen, een levensgevoel, een manier van praten, het 'doe maar gewoon, dan doe je al gek genoeg'. Bij mijn talrijke neven en nichten meen ik eenzelfde fysieke houding te ontwaren, net als dezelfde oogopslag, dezelfde manier van lachen, dezelfde bewegingen. Ook de inwerking van vele generaties zuidelijk

katholicisme ervaar ik sterk: woorden en gedachten zijn op allerlei manieren naar je hand te zetten, ze zijn plooibaar. Wat telt zijn intenties en gedrag. De rest is ritueel en ceremonie, waar de kerk en het roomse leven zo rijk aan waren. Ook is de klank, de muziek van woorden, meestal belangrijker dan de inhoud. De letter van de wet is dodelijk voor de geest ervan. In al die dingen voel ik me deel uitmaken van lange lijnen uit het verleden. Ze zitten onder de huid, ook de mijne. De geest van mijn voorouders stroomt nog steeds door mijn aderen.